

महात्मा फुले कृषी विद्यापीठाद्वारे विकसित पिकांचे सुधारित वाण

डॉ. शरद गडाख,
डॉ. विठ्ठल शिंके

पर्याणी येथील वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषी विद्यापीठामध्ये संपन्न झालेल्या संयुक्त कृषी संशोधन व विकास समितीच्या बैठकीमध्ये महात्मा फुले कृषी विद्यापीठाने विकसित केलेले ७ सुधारित / संकरित वाणांना मान्यता मिळाली आहे. गह आणि दुधी भोपळा या पिकांचे वाण राष्ट्रीय स्तरावर शिफारशीत करण्यात आले आहेत.

संकरित बाजरी

फुले मुक्ताई (डीएचबीएच-२१०७५) : अधिक उत्पादन देणारा, गोसाची व कल्याण रोगास प्रतिकारक्षम वाण खरीप हंगामात महाराष्ट्र राज्यात लागवडीसाठी प्रसारित करण्यात आला आहे.

भात

फुले मावळ - ८ (ब्हीडीएन-२००३) : अधिक धान्य उत्पादन देणारा, हळवा व लंबट वारीक दाण्याचा वाण खरीप हंगामात परिचम महाराष्ट्रात लागवडीसाठी प्रसारित करण्यात आला आहे.

गह

फुले शाश्वत (एनआयएडब्ल्यू४११४) : हा वाण राष्ट्रीय स्तरावर महाराष्ट्र, कर्नाटक, तेलंगाणा, आंध्रप्रदेश व तामिळनाडू राज्यासाठी वाणायती उपरिं प्रेणीकरिता प्रसारित करण्यात आला आहे.

जांभूळ

फुले नीलकंठ (आरएचआरजे-७/१) : फळांचा मोठा आकार, उच्च टिकवण आणि जास्त उत्पादन असल्याने हा वाण परिचम महाराष्ट्रात लागवडीसाठी प्रसारित करण्यात आला आहे.

पालेभाजी करडई

फुले अभिलाषा (एसएसएफ-०७) : हिरव्या पानाचे अधिक उत्पादन देणारा वाण परिचम महाराष्ट्रात पालेभाजीसाठी प्रसारित करण्यात आला आहे.

दुधी भोपळा

फुले अनमोल (आर.एच.आर.बी.जी.-३५) : एकसारखी दंडगोलाकार, हिरव्या रंगाची फळे आणि अधिक उत्पादन देणारा हा वाण महाराष्ट्रासह पंजाब, बिहार आणि उत्तर प्रदेश राज्यात लागवडीसाठी राष्ट्रीय स्तरावर प्रसारित करण्यात आला आहे.

भेंडी

फुले गायत्री (आरएचआरओकेएच-०१) : हिरव्या रंगाची, मध्यम आकाराची फळे आणि अधिक उत्पादन देणारा संकरित वाण महाराष्ट्रात लागवडीसाठी प्रसारित करण्यात आला आहे.

मोसंबी

फुले रसिका (सिलेक्शन-७) : हा वाण जास्त त्साचे प्रमाण आणि अधिक उत्पादनक्षम असल्याने परिचम महाराष्ट्रात लागवडीसाठी शिफारस करण्यात आला आहे.

कारळा फुले कळसूबाई (आयजीपीएन-१८३४)

अधिक धान्य उत्पादनक्षम, भुरी, मूळ व खोड कुजव्या रोगास प्रतिकारक्षम वाण खरीप हंगामात महाराष्ट्र राज्यात लागवडीसाठी प्रसारित करण्यात आला आहे.

०२४२६-२४३८६९
कृषी तंत्रज्ञान माहिती केंद्र, महात्मा फुले कृषी विद्यापीठ, राही (डॉ. शरद गडाख हे महात्मा फुले कृषी विद्यापीठाचे कुलगुरु आणि डॉ. विठ्ठल शिंके हे संशोधन संचालक आहेत)